YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

12 päivänä maaliskuuta 2003 *

Asiassa T-254/99,

Maja Srl, aiemmin Ca'Pasta Srl, kotipaikka Padova (Italia), edustajinaan asianajajat P. Piva, R. Mastroianni ja G. Arendt, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään C. Cattabriga, avustajanaan asianajaja A. Dal Ferro, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan 5.8.1999 tehdyn komission päätöksen K(1999) 2183, jolla toisaalta poistettiin kantajalle 29.4.1991 tehdyllä komission päätöksellä K(91) 654/87

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

hankkeen IT/0166/91/01, jonka otsikkona on "Contarinassa (Veneto) sijaitsevan vesiviljely-yksikön uudistaminen", yhteydessä myönnetty taloudellinen tuki, ja toisaalta määrättiin kantaja palauttamaan komissiolle 420 810 718 Italian liiran (217 330,59 euroa) suuruinen summa,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. M. Moura Ramos sekä tuomarit J. Pirrung ja A. W. H. Meij,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.7.2002 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Kalastus- ja vesiviljelyalan rakenteiden parantamista ja sopeuttamista koskevista yhteisön toimista 18 päivänä joulukuuta 1986 annetun neuvoston asetuksen

(ETY) N:o 4028/86 (EYVL L 376, s. 7) 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että komissio voi myöntää yhteisön taloudellista tukea vesiviljelyn kehittämiseksi ja suojeltujen merialueiden kunnostamiseksi toteutetuille hankkeille rannikkovesien kalastusalueiden hallinnoinnin parantamiseksi.

2 Asetuksen N:o 4028/86 12 artiklan nojalla, jossa viitataan saman asetuksen liitteeseen III, hankkeisiin vesiviljelyn kehittämiseksi Veneton alueella (Italia) voidaan myöntää yhteisön tukea, jonka suuruus on 40 prosenttia hankkeen kustannuksista, mikäli Italian tasavalta osallistuu 10—30 prosenttiin hankkeen kustannuksista.

3 Asetuksen N:o 4028/86 44 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Yhteisön osallistumisen aikana asianomaisen jäsenvaltion tätä tarkoitusta varten nimeämän viranomaisen tai toimielimen on annettava komissiolle sen pyynnöstä kaikki tositteet ja asiakirjat, joiden perusteella voidaan todeta, että taloudelliset tai muut kullekin hankkeelle asetetut edellytykset ovat täyttyneet. Komissio voi päättää tuen maksamisen keskeyttämisestä tai sen vähentämisestä taikka poistamisesta 47 artiklassa säädetyssä menettelyssä:

— jos hanketta ei ole toteutettu sovitulla tavalla, tai

— jos tietyt edellytykset eivät täyty, tai

— — —

Päätös annetaan tiedoksi asianomaiselle jäsenvaltiolle sekä tuen saajalle.

Komissio perii takaisin perusteettomasti maksetut summat.

2. Komissio päättää tämän artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 47 artiklassa säädetyssä menettelyssä."

4 Asetuksen N:o 4028/86 47 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tässä artiklassa määrätty menettely aloitetaan saattamalla asia kalastusalan rakenteiden pysyvän komitean käsiteltäväksi sen puheenjohtajan omasta aloitteesta tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2. Komission edustaja esittää suunnitelman toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä. Komitea antaa lausuntonsa määräajassa, jonka pituudesta päättää puheenjohtaja kysymysten kiireellisyyden mukaan. — —

3. Komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan välittömästi. Mikäli toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia, komission on annettava ne heti tiedoksi neuvostolle; tässä tapauksessa komissio voi lykätä toimenpiteiden soveltamista enintään yhden kuukauden ajan tiedoksiannosta. Neuvosto voi yhden kuukauden kuluessa määräenemmistöllä tehtävällä päätöksellä päättää muista toimenpiteistä."

5 Täsmentääkseen asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan 2 kohdan soveltamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä komissio antoi sellaisille hankkeille myönnettäviin tukiin liittyvien päätösten täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka sisältävät yhteisön toimia kalastus- ja vesiviljelyalan sekä rannikkovesien parantamisen rakenteiden parantamiseksi ja sopeuttamiseksi, 20 päivänä huhtikuuta 1988 asetuksen (ETY) N:o 1116/88 (EYVL L 112, s. 1).

6 Asetuksen N:o 1116/88 kuudennen perustelukappaleen mukaan "ennen tuen maksamisen keskeyttämistä tai sen vähentämistä taikka poistamista koskevan menettelyn aloittamista kyseistä jäsenvaltiota on kuultava, jotta se voi ottaa asiaan kantaa, ja tuen saajille on varattava mahdollisuus huomautusten esittämiseen".

7 Tältä osin asetuksen N:o 1116/88 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Ennen kuin komissio aloittaa asetuksen (ETY) N:o 4028/86 44 artiklan 1 kohdassa säädetyn tuen maksamisen keskeyttämistä tai sen vähentämistä taikka poistamista koskevan menettelyn, sen on

— ilmoitettava tästä jäsenvaltiolle, jonka alueella hanke on tarkoitus toteuttaa, jotta tämä jäsenvaltio voi ottaa asiaan kantaa,

— kuultava tositteiden toimittamisesta vastaavaa toimivaltaista viranomaista,

— kehotettava tuen saajaa tai saajia ilmoittamaan viranomaisen tai toimielimen välityksellä ne syyt, joiden vuoksi säädettyjä edellytyksiä ei ole noudatettu."

Riita-asian perustana olevat tosiseikat

8 Komissio myönsi asetuksen N:o 4028/86 nojalla 29.4.1991 tekemällään päätöksellä K(91) 654/87 kantajalle taloudellista tukea, jonka suuruus oli enintään 942 300 004 Italian liiraa (ITL) (486 657,34 euroa) Contarinassa, Venetossa sijaitsevan vesiviljely-yksikön uudistamishankkeelle (jäljempänä myöntämispäätös). Komissio sitoutui rahoittamaan 40 prosenttia hankkeen kustannuksista, ja Italian valtio sitoutui puolestaan rahoittamaan 30 prosenttia näistä kustannuksista.

9 Myöntämispäätöksen liitteenä olleissa ehdoissa oli määrätty seuraavaa:

" — — suunniteltuja töitä ei saa muuttaa, ellei kansallinen hallintoviranomainen ja tarpeen vaatiessa komissio ole etukäteen antanut siihen suostumusta. Mikäli merkittäviä muutoksia tehdään ilman komission suostumusta, tukea voidaan alentaa tai se voidaan poistaa, jos kansallinen hallintoviranomainen tai komissio katsoo, ettei muutoksia voida hyväksyä."

10 Kun kantaja oli 18.3.1992 esittänyt ensimmäisen selvityksen töiden edistymisestä, komissio maksoi sille ensimmäisen erän yhteisön tuesta eli 420 810 718 ITL (217 330,59 euroa). Italian valtio maksoi ensimmäisen erän kansallisesta tuesta.

11 Vuonna 1995 (kantajan mukaan lokakuussa, komission mukaan helmikuussa) tehdyn tarkastuksen jälkeen toimivaltaiset kansalliset viranomaiset laativat pöytäkirjan töiden edistymisen toisesta vaiheesta ja töiden lopullisesta vaiheesta. Kansalliset viranomaiset totesivat tuossa 27.10.1995 päivätyssä pöytäkirjassa muun muassa seuraavaa:

— ne eivät olleet samaa mieltä komission maksamista tietyistä menokohdista

— näytti siltä, että vartijan asunto oli korvattu pienellä huvilalla

— laitoksella ei ilmeisesti ollut tarvittavia lupia

— tarkastusta tehtäessä laitos ei ollut vielä toiminnassa

— laitokselle ei ollut myönnetty tyyppihyväksyntää

— Ca'Pastan esittämille eri laskuille ei voitu myöntää rahoitustukea.

12 Tämän tarkastuksen jälkeen toimivaltaiset kansalliset viranomaiset keskeyttivät kansallisten tukien maksamisen.

13 Kun kantajan toimipaikassa tehtiin tarkastus 10.3.1997, Italian valtiolle ja komissiolle ilmoitettiin, että Ca'Pastan yritys oli myyty vuoden 1995 keväällä Carpenfer Spa -nimiselle yhtiölle.

14 Tämän jälkeen komissio ilmoitti kantajalle 24.6.1997 päivätyllä kirjeellä, että koska yrityksen luovutus oli sellainen merkittävä muutos, joka olisi edellyttänyt kansallisten tai yhteisön viranomaisten etukäteen antamaa suostumusta, kantaja ei ollut noudattanut myöntämispäätöksessä ilmoitettuja ehtoja. Asetukseen N:o 4028/86 viitaten komissio ilmoitti kantajalle näin ollen aikovansa aloittaa menettelyn tuen poistamiseksi ja jo maksetun määrän takaisin perimiseksi, ja se kehotti kantajaa ilmoittamaan 30 päivän kuluessa, miksi se ei ollut noudattanut ehtoja.

15 Kantaja vastasi 21.7.1997 päivätyllä kirjeellä, ettei sen enempää asetuksessa N:o 4028/86 kuin myöntämispäätöksessäkään vaadittu, että kansallisten tai yhteisön viranomaisten olisi etukäteen hyväksyttävä asetuksen mukaisen tuen saaneen yrityksen luovutus.

16 Komissio, joka kiisti kantajan väitteet, ilmoitti 4.8.1997 päivätyllä kirjeellä kantajalle seuraavaa:

" — — komission yksiköt vahvistavat, että sisäistä menettelyä tuen poistamiseksi ja jo maksetun tuen takaisin perimiseksi jatketaan."

17 Ca'Pasta katsoi, että tämä kirje oli sille vastainen päätös, ja nosti 16.10.1997 yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tästä kirjeestä kumoamiskanteen, jossa se vetosi erityisesti asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan ja asetuksen N:o 1116/88 7 artiklan rikkomiseen.

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti asiassa T-274/97, Ca'Pasta v. komissio, 16.7.1998 antamallaan määräyksellä (Kok. 1998, s. II-2925) tämän kanteen tutkimatta sillä perusteella, että riidanalainen kirje ei ollut perustamissopimuksen 173 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) tarkoitettu kannekelpoinen toimi, ja velvoitti Ca'Pastan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

19 Ca'Pasta teki tästä määräyksestä valituksen. Yhteisöjen tuomioistuin kumosi asiassa C-359/98 P, Ca'Pasta, 25.5.2000 antamallaan tuomiolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion ja 4.8.1997 päivättyyn komission kirjeeseen sisältyneen yhteisön tuen keskeyttämistä koskevan hiljaisen päätöksen sillä perusteella, että asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan 1 kohdassa ja 47 artiklassa, ja asetuksen N:o 1116/88 7 artiklassa säädettyä menettelyä ei ollut noudatettu.

20 Tuolla välin komissio kehotti 30.9.1998 päivätyllä kirjeellä kantajaa perustelemaan sille toimintaansa. Tämä kirje kuului seuraavasti:

"Viittaamme [4.8.]1997 päivättyyn kirjeeseen nro. 11423, jolla komission yksiköt hylkäsivät Ca'Pasta-yhtiön edustajien toteamuksen, jonka mukaan yhtiön myynnillä taataan yrityksen tarkoitus hankkeeseen ja yleisemmin yhteisön kalastuspolitiikkaan liittyvien tavoitteiden mukaisesti.

Jotta yhtiönne voisi esittää näyttöä edellä mainitun toteamuksen tueksi, kehotamme teitä toimittamaan kaiken yrityksen liiketoimintaa koskevan kirjanpitoaineiston töiden päättymispäivästä tähän päivään saakka — — ."

21 Ca'Pasta vastasi 24.11.1998 päivätyssä kirjeessään seuraavaa:

" — — yhtiömme on valmis neuvotteluihin — ja voi toimittaa kaikki pyydetyt asiakirjat, jotka muodostavat näyttöä yrityksessä toteutettujen investointien käyttötarkoituksen jatkuvuudesta — jos — — komissio toteaa virallisesti ja selvästi, että se muuttaa kantaansa ja korvaa yhtiölle tähän mennessä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut."

22 Komissio teki 5.8.999 päätöksen K(1999) 2183 (jäljempänä kanteen kohteena oleva päätös), jolla toisaalta poistettiin Ca'Pastalle myönnetty taloudellinen tuki ja toisaalta määrättiin Ca'Pasta palauttamaan komissiolle 420 810 718 ITL:n (217 330,59 euroa) suuruinen summa.

23 Tässä päätöksessä todettiin seuraavaa:

"komissio, joka ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen,

ottaa huomioon asetuksen (ETY) N:o 4028/86 — — sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella N:o 3946/92, ja erityisesti sen 44 artiklan 1 kohdan;

— — ;

[3] Vuosina 1995 ja 1997 tehtyjen tarkastusten yhteydessä ei ole voitu selvittää toteutettujen investointien yhteensopivuutta yhteisön säännösten kanssa;

[4] Maatalousvaroista vastaavalle ministeriölle ja komissiolle ilmoitettiin vasta Ca'Pastan toimipaikassa 10.3.1997 tehdyn vierailun yhteydessä, että yritys oli myyty kesäkuussa 1995, ilman että niille toimitettiin asiakirjoja toiminnasta, jota on harjoitettu julkisista varoista myönnetyn taloudellisen tuen avulla;

[5] Taloudellisen tuen avulla hankittujen laitteiden ja laitoksen luovutus merkitsee tärkeätä muutosta päätöksessä määrättyihin rahoitusehtoihin, tällaiselle muutokselle on näin ollen saatava etukäteen kansallisten ja yhteisön viranomaisten suostumus, jotta voidaan varmistaa, että julkisista varoista myönnetty taloudellinen tuki on käytetty rakenteellisia toimia koskevan lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti; yhtiö ei ole pyytänyt etukäteen tällaista lupaa;

[6] Maatalousvaroista vastaava ministeriö on antanut 28.3.1997 päivätyllä kirjeellä puoltavan lausunnon rahoitustuen poistamisesta;

[7] Komissio on 20.4.1988 annetun asetuksen N:o 1116/88 7 artiklan mukaisesti ilmoittanut 24.6.1997 päivätyllä kirjeellä toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle ja tuensaajalle aikomuksestaan poistaa yhteisön tuki ja periä takaisin jo suoritettu määrä, sekä kehottanut tuensaajaa esittämään huomautukset puolustuksekseen;

[8] Tuensaaja on tyytynyt toteamaan 24.7.1997 päivätyssä vastauksessaan komission kirjeeseen, että omaisuuden luovutus sisältyi yrityksen luovutusta koskevaan sopimukseen; tätä varten olisi pitänyt saada lupa;

[9] Vaikka toimitetut asiakirjat eivät millään tavalla osoittaneet, että kyseessä olisi ollut todellinen yrityksen luovutus tai että hanke, jolle myönnettiin yhteisön tukea, olisi toteutettu ja että se olisi todella otettu käyttöön, komissio kehotti uudelleen 30.9.1998 päivätyllä kirjeellä tuensaajaa toimittamaan kaikki toteamuksiaan tukevat asiakirjat; Ca'Pasta-yhtiö ei ole kyennyt toimittamaan 24.11.1998 päivätyssä vastauksessaan mitään näyttöä;

[10] Kansalliset viranomaiset eivät ole muuttaneet puoltavaa lausuntoaan julkisista varoista myönnetyn taloudellisen tuen peruuttamisesta;

[11] Asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan 1 kohdan nojalla yhteisön taloudellisen tuen maksaminen voidaan keskeyttää, sitä voidaan vähentää taikka se voidaan poistaa, jos yhteisön hanketta ei ole toteutettu sovitulla tavalla;

[12] Edellä esitetyn perusteella aiemmin myönnetty tuki on syytä poistaa;

[13] Tässä päätöksessä määrätyt toimet ovat kalastusalan rakenteiden pysyvän komitean lausunnon mukaiset;

on tehnyt tämän päätöksen:

1 artikla

Edellä mainitun hankkeen yhteydessä 29.4.1991 tehdyllä komission päätöksellä myönnetty, 942 200 004 ITL:n suuruinen yhteisön tuki poistetaan: — —

2 artikla

Tuensaajan on palautettava komissiolle kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen tekemisestä 420 810 718 ITL:n suuruinen summa. — —

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle ja 1 artiklassa tarkoitetulle tuensaajalle."

Asian käsittelyn vaiheet

24 Kantaja nosti nyt esillä olevan kanteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 24.10.1999 toimittamallaan kannekirjelmällä. Se mainitsi kannekirjelmässään, että sen toiminimeä on muutettu ja että sen nimi on nykyisin Maja Srl.

25 Kantaja vaati EY 242 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen samana päivänä jättämällään erillisellä hakemuksella kanteen kohteena olevan päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä. Asia poistettiin rekisteristä 5.6.2000 annetulla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin määräyksellä, jossa todettiin, että oikeudenkäyntikuluista lausutaan myöhemmin.

26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi 5.7.2000 ja 11.7.2001 prosessinjohtotoimenpiteinä asianosaisia vastaamaan kirjallisiin kysymyksiin ja toimittamaan tiettyjä asiakirjoja. Asianosaiset noudattivat näitä pyyntöjä.

27 Asianosaiset ja näiden edustajat ja oikeudenkäyntiasiamiehet kokoontuivat esittelevän tuomarin luona 6.12.2001.

28 Tämän epävirallisen tapaamisen jälkeen asian käsittelyä lykättiin 14.1.2002 annetulla määräyksellä 15.4.2002 saakka.

29 Asianosaiset jättivät asian käsittelyn jatkamista koskevat huomautuksensa 15.4.2002.

30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn.

31 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 10.7.2002 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

32 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa kanteen kohteena olevan päätöksen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

33 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

34 Kantaja esittää neljä kanneperustetta osoittaakseen, että kanteen kohteena oleva päätös on lainvastainen. Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa koskee kollegisen päätöksenteon periaatteen loukkaamista ja toinen osa sen sisäisen menettelyn rikkomista, jota komission on noudatettava tehdessään kanteen kohteena olevan päätöksen kaltaisen, tuen poistamista koskevan päätöksen. Toinen kanneperuste koskee pääasiallisesti asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan ja perusteluvelvollisuuden rikkomista. Kolmas kanneperuste koskee pääasiallisesti asetuksen N:o 4028/86 38 ja 44 artiklan virheellistä soveltamista. Neljäs kanneperuste koskee perusteluvelvollisuuden ja olennaisten menettelymääräysten rikkomista.

Ensimmäinen kanneperuste, jonka ensimmäinen osa koskee kollegisen päätöksenteon periaatteen loukkaamista ja toinen osa sen sisäisen menettelyn rikkomista, jota komission on noudatettava tehdessään tuen poistamista koskevan päätöksen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

35 Kantaja väittää, että kanteen kohteena olevalla päätöksellä, jonka on allekirjoittanut komission jäsen Wulf-Mathies, loukataan kollegisen päätöksenteon periaatetta. Se viittaa tämän osalta yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-137/92, komissio vastaan BASF ym., 15.6.1994 antamaan tuomioon (Kok. 1994, s. I-2555, Kok. Ep. XV, s. I-239). Lisäksi se katsoo, ettei komissio voi vedota valtuuttamiseen, koska se voi käyttää vain allekirjoitusvaltuuksia.

36 Kantaja toteaa vastauksessaan tämän väitteen lisäksi, että siitä huolimatta, että valtuuttamismenettelyn on väitetty olleen laillinen, näyttää siltä, että komission tässä yhteydessä mainitsemissa säännöissä määrättyä sisäistä menettelyä ei ole noudatettu, koska kanteen kohteena olevassa päätöksessä ei ole mainittu varainhoidon valvonnan pääosaston tai komission oikeudellisen yksikön hyväksyntää eikä varainhoidon valvojan ennakkolupaa.

37 Komissio toteaa tämän kanneperusteen ensimmäisestä osasta, että sen tuolloin voimassa olleen työjärjestyksen 11 artiklassa, jossa vahvistetaan kollegisen päätöksenteon periaate, määrätään tiettyjä hallinnollisia päätöksiä koskevasta valtuuttamismenettelystä, muun muassa yhteisen kalastuspolitiikan osalta, ja että yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa 5/85, AKZO Chemie vastaan komissio, 23.9.1986 antamassaan tuomiossa (Kok. 1986, s. 2585, Kok. Ep. VIII, s. 741, 35—37 kohta), että tämä käytäntö on kyseisen periaatteen mukainen. Se toteaa esillä olevasta asiasta, että kalastusasioista vastaavalla komission jäsenellä, ja tämän ollessa estynyt kenellä tahansa muulla komission jäsenellä, on 9.12.1987 tehdyn komission päätöksen (KOM(87) PV 899) nojalla toimivalta tehdä päätöksiä asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan nojalla myönnettyjen tukien poistamisesta.

38 Komissio toteaa kantajan vastaukseen lisätystä väitteestä, joka muodostaa tämän kanneperusteen toisen osan, että kyseessä on uusi peruste, joka on esitetty asian käsittelyn kuluessa, ja ettei sitä voida ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksyä. Se toteaa joka tapauksessa — vaikka se katsookin, ettei sisäisen organisaatiomenettelyn noudattamatta jättäminen voi muodostaa toimen kumoamista koskevaa perustetta, koska väitetyllä sääntöjenvastaisuudella ei ole mitään vaikutusta kyseisen toimen toteuttamiseen eikä olemassaoloon — että toimivaltaiset osastot tai yksiköt ovat antaneet lausuntonsa säännönmukaisesti. Se huomauttaa lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut asiassa T-338/94, Finnboard vastaan komissio, 14.5.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. II-1617, 66 kohta), että kantajan on vedottava seikkoihin, jotka voivat kumota olettaman yhteisön toimien pätevyydestä. Kantaja ei ole näyttänyt esillä olevassa asiassa, ettei toimivaltaisia yksiköitä ollut kuultu.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

— Ensimmäinen osa

39 Komission työjärjestyksen 11 artiklan mukaan, sellaisena kuin se oli 17.2.1993 tehdyssä komission päätöksessä 93/492/Euratom, EHTY, ETY (EYVL L 230, s. 15), joka oli voimassa kanteen kohteena olevan päätöksen tekohetkellä — vastaava määräys sisältyy nykyisin voimassa olevan työjärjestyksen (EYVL 1999, L 252, s. 41) 13 artiklaan — "komissio voi, edellyttäen, että noudatetaan sen kollegiaalisen vastuun periaatetta, valtuuttaa yhden tai useamman jäsenistään toteuttamaan puolestaan ja valvonnassaan selkeästi määriteltyjä hallinnollisia toimenpiteitä".

40 Kalastusasioita koskevan valtuuttamisen ajan tasalle saattamisesta 9 päivänä joulukuuta 1987 tehdyn komission päätöksen KOM(87) PV 899 (jäljempänä valtuuttamispäätös) 2.b ja 5 artiklassa komissio valtuutti kalastusasioista vastaavan komission jäsenen — ja tämän ollessa estynyt jonkin toisen komission jäsenen — tekemään muun muassa asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan nojalla myönnettyjen rahoitustukien poistamista koskevat päätökset.

41 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. esim. em. asia AKZO Chemie v. komissio, tuomion 35—37 kohta) komissio voi tietyissä rajoissa ja tietyin edellytyksin valtuuttaa jäsenensä tekemään puolestaan tiettyjä päätöksiä, eikä tällä loukata sen toimintaa sääntelevää kollegisen päätöksenteon periaatetta. Tämän oikeuskäytännön mukaan valtuuttamismenettely rajoittuu tiettyihin hallintotoimenpiteiden ryhmiin eikä siten koske periaatepäätöksiä.

42 Näin ollen on selvitettävä, onko kanteen kohteena olevan päätöksen katsottava olevan "hallinto- tai hallinnointitoimi" vaiko pikemminkin "periaatepäätös".

43 Esillä olevassa asiassa on katsottava, että kanteen kohteena oleva päätös, joka on tehty sellaisen hankkeen toteuttamista koskevan tarkastuksen yhteydessä, jolle tuensaaja on saanut tietyin edellytyksin tukia, on asetuksella N:o 4028/86 perustettuun taloudellista tukea koskevaan järjestelmään liittyvä hallintotoimi. Se, että tällä päätöksellä, jolla poistetaan alun perin myönnetty tuki, voi olla kantajan kannalta vakavia seurauksia (asia C-10/98 P, Le Canne v. komissio, tuomio 5.10.1999, Kok. 1999, s. I-6831, 27 kohta) ei saata kyseenalaiseksi tätä arviointia.

44 Tästä seuraa, että kanteen kohteena oleva päätös, jonka on tehnyt yksi ainoa komission jäsen, on tehty valtuuttamismenettelyä koskevan toimivallan rajoissa, sellaisena kuin siitä on määrätty edellä mainitun työjärjestyksen 11 artiklassa, eikä sillä loukata komission kollegisen päätöksenteon periaatetta.

45 Tämän kanneperusteen ensimmäistä osaa ei voida näin ollen hyväksyä.

— Toinen osa

46 Ensiksikin on todettava, että tämän kanneperusteen toinen osa, joka on esitetty kantajan vastauksessa, on uusi peruste, mutta se voidaan hyväksyä työjärjes-

tyksen 48 artiklan 2 kohdan nojalla, koska se perustuu kirjallisen käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin, eli komission valtuuttamispäätökseen, joka on liitetty sen esittämään vastineeseen.

47 Toiseksi on todettava, että valtuuttamispäätöksen 3 artiklassa määrätään, että varainhoidon valvonnan pääosasto nimetään yksiköksi, jonka on merkittävä etukäteen hyväksyntänsä kanteen kohteena olevan päätöksen kaltaista päätöstä koskevaan ehdotukseen, ja sisäisissä hallinnollisissa säännöissä, jotka muodostavat olennaisen osan valtuuttamispäätöstä, määrätään, että esillä olevan kaltaiset päätösehdotukset saatetaan varainhoidon valvonnan pääosaston ja komission oikeudellisen yksikön hyväksyttäviksi, ja niille on saatava varainhoidon valvojan ennakkolupa varainhoitoasetuksen säännösten mukaisesti.

48 Komissio on todennut vastauksessaan, että kanteen kohteena olevan päätöksen tekemisestä vastuussa olevat toimivaltaiset osastot ja yksiköt ovat antaneet lausuntonsa säännönmukaisesti, esittämättä väitteensä tueksi näyttöä koskevia asiakirjoja.

49 On kuitenkin todettava, että menettelyvirhe aiheuttaa kanteen kohteena olevan päätöksen täydellisen tai osittaisen kumoamisen ainoastaan, jos voidaan osoittaa, että ilman tätä virhettä kanteen kohteena oleva päätös olisi voinut olla sisällöltään erilainen (yhdistetyt asiat 209/78—215/78 ja 218/78, Van Landewyck ym. v. komissio, tuomio 29.10.1980, Kok. 1980, s. 3125, Kok. Ep. V, s. 355, 47 kohta ja asia 150/84, Bernardi v. parlamentti, tuomio 23.4.1986, Kok. 1986, s. 1375, 28 kohta). Esillä olevassa asiassa näin ei ole eikä ole edes väitetty olevan, ja kyseisten sääntöjen, jotka eivät koske kantajan kaltaisten tuensaajien oikeuksia ja etuja, osalta ei voida vedota sellaiseen muotovirheeseen, joka saattaisi aiheuttaa kanteen kohteena olevan päätöksen kumoamisen.

50 Tästä seuraa, että myös ensimmäisen kanneperusteen toinen osa on hylättävä.

Toinen ja kolmas kanneperuste, jotka koskevat asetuksen N:o 4028/86 38 ja 44 artiklan sekä perusteluvelvollisuuden rikkomista

51 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että on tarkoituksenmukaista käsitellä toista ja kolmatta kanneperustetta yhdessä.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

52 Kantaja väittää, että tosiasioita on selvästi vääristelty, mikä johtuu pääasiallisesti siitä, että tutkimus oli puutteellinen ja virheellinen. Komissio on sen mukaan käytännössä kieltäytynyt tutkimasta vakavasti investointien pysyvyyttä todetessaan, ettei kantaja ollut kyennyt toimittamaan näyttöä. Kantaja toteaa tämän osalta, että kanteen kohteena olevan päätöksen perustelut ovat epäloogisia ja harhaanjohtavia. Se katsoo, että komissio on rikkonut asetuksen N:o 4028/86 44 artiklaa. Se viittaa edellä mainitussa asiassa Le Canne vastaan komissio annettuun tuomioon ja väittää, että asetuksen N:o 4028/86 44 artiklaa sovelletaan vain, jos hanketta ei ole toteutettu sovitulla tavalla. Kantajan mukaan näin ei ole silloin, kun töiden tultua toteutetuiksi säännönmukaisesti ja ajoissa, tuensaaja myy yrityksen.

53 Kantaja katsoo, että asetuksen N:o 4028/86 38 artiklassa säädettyjen velvoitteiden vastaisista toimista ei voida rangaista poistamalla tuki asetuksen 44 artiklan nojalla, vaan ainoastaan peruuttamalla tuki siten kuin siitä on säädetty kyseisen asetuksen 39 artiklassa (tuen peruuttaminen kokonaan tai osittain töiden toteuttamisen jälkeen tapahtuneen velvoitteiden rikkomisen vuoksi).

54 Komissio väittää, että tutkimus on ollut johdonmukainen ja että sen perusteella on voitu todeta, ettei kantaja ole noudattanut tuen myöntämisen edellytyksiä, mikä on vastoin asetusta N:o 4028/86. Komission mukaan vuosina 1995 ja 1997 tehdyissä tarkastuksissa on havaittu lukuisia sääntöjenvastaisuuksia, ja päätöksen kolmannessa perustelukappaleessa mainitaan nimenomaisesti näiden tarkastusten tulos. Havaittujen useiden sääntöjenvastaisuuksien joukossa erityistä merkitystä on sillä, ettei tarkastuksissa ollut voitu havaita seikkoja, joista olisi käynyt selvästi ilmi, että vesiviljelytoiminta oli todella aloitettu, eikä vesiviljelyyksikön luovutusta koskevia seikkoja. Komission mukaan se yritti saada viimeisen kerran 30.9.1998 päivätyllä kirjeellä kantajalta tätä koskevia täsmennyksiä, ja se totesi tuolloin, että tällaisten tietojen puuttuessa se poistaisi tuen.

55 Komissio katsoo, että asetuksen 44 artikla kattaa kaikki myöntämisedellytysten rikkomistapaukset. Komission mukaan esillä olevassa asiassa on joka tapauksessa ilmeistä, että kantajan toiminnalla, kun se on jättänyt tarkoituksella ilmoittamatta vesiviljely-yksikön välittömästi tiedossa olevasta luovutuksesta ensimmäisessä tarkastuksessa ja kun se on ilmoittanut tästä komissiolle vasta sen valmistautuessa tekemään toista tarkastusta, rikotaan yhteisön tukea saavalle taholle kuuluvaa tiedonanto- ja lojaalisuusvelvollisuutta. Komissio viittaa tämän osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-216/96, Conserve Italia vastaan komissio, 12.10.1999 antamaan tuomioon (Kok. 1999, s. II-3139, 71 kohta). Komissio toteaa lisäksi, että se toi esillä olevassa asiassa samaan aikaan esille vakavia epäilyjä siitä, ettei töiden toteuttamisessa ollut noudatettu tuen myöntämisedellytyksiä. Vuonna 1995 tehdyssä tarkastuksessa havaitut sääntöjenvastaisuudet riittivät sen mukaan perustelemaan kyseisen tuen peruuttamisen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

56 Aluksi on todettava, että kanteen kohteena olevan päätöksen perustelukappaleista käy ilmi, että se perustuu pääasiallisesti väitteeseen, jonka mukaan kantaja

ei ole kyennyt osoittamaan eri tarkastusvaiheissa eikä tuen poistamista koskevan menettelyn kuluessa, että hanke oli toteutettu sovitulla tavalla. Kanteen kohteena olevan päätöksen kolmannessa perustelukappaleessa mainitaan tämän osalta vuosina 1995 ja 1997 tehdyt tarkastukset, neljännessä ja viidennessä perustelukappaleessa mainitaan yrityksen luovutus, ja yhdeksäs perustelukappale koskee 30.9. ja 24.11.1998 käytyä kirjeenvaihtoa.

57 Tarkastusten osalta on todettava, että Italian viranomaisten vuonna 1995 tekemässä ensimmäisessä tarkastuksessa hankkeen toteuttamisesta heräsi lukuisia kysymyksiä, jotka on selostettu 27.10.1995 päivätyssä pöytäkirjassa ja mainittu edellä 11 kohdassa. Toisessa tarkastuksessa, jonka Italian viranomaiset ja komissio toteuttivat yhdessä maaliskuussa 1997, kävi ilmi, että kantajan yritys oli luovutettu vuoden 1995 keväällä Carpenfer Spa -nimiselle yhtiölle, mistä ilmoitettiin komissiolle ja kansallisille viranomaisille muutamaa päivää ennen tarkastusta.

58 Päätöksen kolmannessa perustelukappaleessa todetaan näin ollen perustellusti, että tarkastusten yhteydessä ei ollut voitu selvittää toteutettujen investointien sääntöjenmukaisuutta.

59 Yrityksen luovutuksesta on todettava, että asetuksen N:o 4028/86 38 artiklan mukaan "investointeja, joille on myönnetty tämän asetuksen nojalla yhteisön rahoitustukea, ei voida myydä yhteisön ulkopuolelle eikä käyttää muihin tarkoituksiin kuin kalastukseen ennen kuin on kulunut kymmenen vuotta niiden käyttöönotosta — — ". Tämä säännös ei kuitenkaan tarkoita, että sellaisten investointien myynnille yhteisön alueella, joille on myönnetty yhteisön rahoitustukea, kuten esillä olevassa asiassa, ei tarvita komission ennakkolupaa.

60 Omaisuuden luovutus tarkoittaa tuen myöntämisedellytysten huomattavaa muutosta, koska hankkeen toteuttava taho vaihtuu. Komissio saattoi näin ollen aiheellisesti huomauttaa kantajalle siitä, että se oli ilmoittanut komissiolle ja kansallisille viranomaisille jo vuoden 1995 keväällä tapahtuneesta luovutuksesta vasta toisen tarkastuksen yhteydessä maaliskuussa 1997. Tällaisella laiminlyönnillä rikotaan tukijärjestelmään olennaisesti kuuluvaa tiedonanto- ja lojaalisuusvelvollisuutta, joka on välttämätön niiden moitteettomalle toiminnalle (em. asiassa Conserve Italia v. komissio annettu tuomio, joka on vahvistettu asiassa C-500/99 P, Conserve Italia v. komissio, 24.1.2002 annetulla tuomiolla; Kok. 2002, s. I-867).

61 Lopuksi on todettava 30.9. ja 24.11.1998 käydystä kirjeenvaihdosta, että myös kantajan toiminnalla, kun se ei ole noudattanut viipymättä ja ehdoitta komission pyyntöä saada kaikkea yrityksen liiketoimintaa koskevaa kirjanpitoaineistoa ja kun se on ilmoittanut toimittavansa näyttöä vain komission suoritusta vastaan, rikotaan kantajalle kuuluvaa tiedonanto- ja lojaalisuusvelvollisuutta.

62 Näin ollen on todettava, että kantaja on rikkonut tiedonanto- ja lojaalisuusvelvollisuuttaan, ja että komissio ei ole tehnyt oikeudellista tai tosiseikkoja koskevaa virhettä todetessaan, että kantaja ei ollut kyennyt näyttämään, että hanke oli toteutettu suunnitellulla tavalla.

63 Edellä esitetyn perusteella on erityisesti todettava, että kantajan väite, jonka mukaan hankkeen sääntöjenmukaisuutta koskeva tutkimus oli virheellinen, on tehoton. Sama pätee kantajan väitteeseen, jonka mukaan kanteen kohteena olevan päätöksen perustelut ovat epäloogisia ja harhaanjohtavia. Kanteen kohteena olevan päätöksen perustelukappaleista käyvät ilmi ne olennaiset seikat, joilla perustellaan tuen peruuttamista.

64 Näin ollen toinen kanneperuste ei voi menestyä.

65 Lopuksi on todettava, että kantajan kolmannen kanneperusteen yhteydessä esittämät väitteet on myös hylättävä. Kanteen kohteena oleva päätös on perustellusti tehty asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan nojalla, jota sovelletaan sen 1 kohdan mukaan yhteisön koko osallistumisen aikana kaikkiin tuen maksamisen keskeyttämistä tai sen vähentämistä taikka poistamista koskeviin päätöksiin, jos jokin tässä säännöksessä säädetyistä neljästä edellytyksestä täyttyy (em. asia Le Canne v. komissio, tuomion 25 kohta). Sitä vastoin saman asetuksen 39 artikla koskee tukipäätöksen tarkastelua osittain tai kokonaan uudelleen silloin, jos tuensaaja ei täytä sille kuuluvaa, 39 artiklan 1 kohdassa säädettyä erityistä velvoitetta, jonka mukaan sen on toimitettava komissiolle kertomus hankkeen tuloksista ja erityisesti taloudellisista tuloksista määräajassa, joka on esillä olevan kaltaisten hankkeiden osalta kaksi vuotta siitä, kun tukea on viimeisen kerran maksettu. Esillä olevassa asiassa kyseessä on tuen poistamista koskeva päätös ennen toisen ja kolmannen erän maksamista.

Neljäs kanneperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden ja olennaisten menettelymääräysten rikkomista

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

66 Kantajan mukaan komissio on rikkonut perusteluvelvollisuutta ja olennaisia muotomääräyksiä, kun se on laiminlyönyt ilmoittaa kantajalle kalastusalan rakenteiden pysyvän komitean lausunnosta.

67 Komission mukaan kantajan väitteessä jätetään huomiotta niin kutsutut komitologia-säännöt, joista on säädetty asetuksen N:o 4028/86 47 artiklassa. Komission mukaan komitean lausunto ei ole sellainen asiakirja, joka voitaisiin esittää yksityiskohtaisesti, vaan siinä otetaan ainoastaan kantaa suunnitteilla olevien toimien puolesta tai niitä vastaan. Kanteen kohteena olevassa päätöksessä ei näin ollen voitu esittää mitään seikkoja lausunnon sisällöstä, koska lausunnossa ainoastaan todetaan "kyllä" tai "ei".

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

68 On todettava, että vaikka komissio ei ole velvollinen käyttämään sille asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan 1 kohdassa myönnettyä toimivaltaa, tässä artiklassa edellytetään nimenomaisesti, että tätä toimivaltaa käyttäessään sen on noudatettava kyseisen asetuksen 47 artiklassa säädettyä menettelyä, ja vastaavalla tavalla asetuksen N:o 1116/88 7 artiklasta ilmenee selvästi, että siinä mainittuja menettelyjä on myös noudatettava ennen tuen maksamisen keskeyttämistä, vähentämistä tai poistamista 44 artiklan nojalla. Lisäksi tuen poistamista koskevasta päätöksestä johtuvat vakavat seuraukset, kuten esillä olevassa asiassa, korostavat asetuksen N:o 4028/86 44 ja 47 artiklassa ja asetuksen N:o 1116/88 7 artiklassa säädettyjen menettelyjen soveltamisen tärkeyttä (em. asia Le Canne v. komissio, tuomion 25 ja 27 kohta ja em. asia Ca'Pasta v. komissio, tuomion 28 ja 31 kohta).

69 Näin ollen on selvitettävä, onko asetuksen N:o 4028/86 47 artiklassa säädettyä kalastusalan rakenteiden pysyvän komitean kuulemismenettelyä noudatettu esillä olevassa asiassa.

70 Komissio on esittänyt vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen asiakirjoja, joista käy ilmi, että komissio pyysi 17.5.1999 kalastusalan rakenteiden pysyvän komitean neuvoa-antavaa lausuntoa kyseistä tuen poistamista koskevaa päätöstä koskevasta ehdotuksesta kirjallisessa menettelyssä tämän komitean työjärjestyksen 6 artiklan mukaisesti, sekä pyysi komitean kansallisia valtuuskuntia ilmaisemaan tietyssä määräajassa kantansa, ja että ainoastaan saksalainen ja flaamilainen valtuuskunta ilmaisivat kantansa.

71 Näissä olosuhteissa on katsottava, että asetuksen N:o 4028/86 47 artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettu, ja että kanteen kohteena olevassa päätöksessä todetaan perustellusti, että tässä päätöksessä määrätyt toimet ovat yhdenmukaisia kalastusalan rakenteiden pysyvän komitean lausunnon kanssa. Komission toimittamista asiakirjoista käy myös ilmi, ettei komitean lausunto ole esillä olevassa asiassa sellainen asiakirja, joka voitaisiin esittää.

72 Tästä seuraa, että myös neljäs kanneperuste on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

73 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajat ovat hävinneet asian, heidät on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, mukaan luettuna välitoimimenettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut, koska komissio on sitä vaatinut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut välitoimimenettelyä koskevat kulut mukaan lukien.**

Moura Ramos Pirrung Meij

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä maaliskuuta 2003.

H. Jung

kirjaaja

R. M. Moura Ramos

jaoston puheenjohtaja